

Брюксел, 18 декември 2023 г.
(OR. en)

16683/23
ADD 1

LIMITE

CORLX 1125
CFSP/PESC 1676
CONOP 137
CONUN 311
COARM 328

БЕЛЕЖКА

Относно: Решение на Съвета за подкрепа на Конвенцията за забрана на биологични и токсични оръжия (КБТО) за периода 2024 – 2027 г.
– Приложение

ПРИЛОЖЕНИЕ

Проект за подкрепа на Конвенцията за забрана на биологични и токсични оръжия (КБТО) за периода 2024 – 2027 г.

1. КОНТЕКСТ И ОБОСНОВКА

Конвенцията за забрана на биологични и токсични оръжия (КБТО) е възлов елемент от усилията на международната общност за справяне с разпространението на оръжия за масово унищожение.

Понастоящем 185 държави са страни по КБТО, а четири държави са я подписали. Осем държави не са подписали конвенцията, нито са се присъединили към нея. За да се установи и поддържа строга глобална норма срещу употребата на биологични оръжия за нанасяне на вреди или умъртвяване на хора, животни или растения, е важно възможно най-голям брой държави да се присъединят към конвенцията. Държавите често отправят искания за правна и техническа помощ в процеса на присъединяване към конвенцията към звеното за подпомагане на прилагането на КБТО (ЗПП).

Въпреки че присъединяването към КБТО е почти всеобщо, в прилагането ѝ на национално равнище се наблюдават съществени разлики. Държавите — страни по КБТО, редовно отправят искания за техническа и правна помощ до ЗПП, като често това са развиващи се страни.

Исканията за помощ както във връзка с подкрепа за универсализирането на конвенцията, така и за дейности за изграждане на капацитет, които се отправят към КБТО—ЗПП, надхвърлят капацитета на звеното и наличните средства за предоставяне на помощ.

Поради тези причини и с цел незабавното и практическо прилагане на някои елементи от Стратегията на ЕС срещу разпространението на оръжия за масово унищожение, настоящият проект ще служи като оперативен инструмент на политиката за по-нататъшно утвърждаване на конвенцията чрез подкрепа за нейното универсализиране и прилагане на национално равнище. Проектът ще се основава на успешното изпълнение на съвместни действия 2006/184/ОВППС и 2008/858/ОВППС и на решения 2012/421/ОВППС, (ОВППС) 2016/51, (ОВППС) 2019/97 и (ОВППС) 2021/2072 на Съвета.

Той ще осигури съществени последващи действия и тласък за дейностите, предприети през периода 2019 – 2024 г. съгласно Решение (ОВППС) 2019/97 на Съвета за подкрепа на КБТО. Освен това проектът ще осигури устойчивостта на тези дейности, ще подобри прилагането на резултатите от Деветата конференция за преглед, проведена в Женева от 28 ноември до 16 декември 2022 г., и ще подкрепи междусесийната програма за периода 2023 – 2026 г., която беше договорена на Деветата конференция за преглед. Той ще има също така решаващ принос, за да станат дискусиите по КБТО по-приобщаващи и разнообразни, наред с другото, чрез по-голямо включване на младежката перспектива в тях.

През 2024 г. проектът ще се изпълнява успоредно с текущото Решение (ОВППС) 2021/2072 на Съвета (декември 2021 г. – декември 2024 г.), без да се дублират дейности и като се използват оптимално възможните полезни взаимодействия между двете решения.

Проектът ще се ръководи от следните принципи:

- а) оптимално използване на опита, натрупан от изпълнението на съвместни действия 2006/184/ОВППС и 2008/858/ОВППС и на решения 2012/421/ОВППС, (ОВППС) 2016/51, (ОВППС) 2019/97 и (ОВППС) 2021/2072 на Съвета;

- б) предоставяне на помощ на държавите — страни по КБТО, както и на държавите, които не са страни по КБТО, въз основа на конкретните им нужди и по тяхно искане във връзка със засиленото прилагане и универсализирането на конвенцията;
- в) насърчаване на активното ангажиране с проекти на местно и регионално равнище, за да се осигури дългосрочната им устойчивост и да се изгради партньорство между Европейския съюз и трети страни в рамките на КБТО;
- г) поставяне на акцента върху резултатите от Деветата конференция за преглед, проведена в Женева от 28 ноември до 16 декември 2022 г., и оказване на подкрепа за новата междусесийна програма;
- д) оказване на подкрепа на председателите на заседанията на КБТО и оптимално използване на мандата на звеното за подпомагане на прилагането (ЗПП);
- е) оказване на принос за утвърждаването на мира, сигурността и свързаните със здравето цели чрез ефективното прилагане на КБТО от държавите — страни по конвенцията, и нейното универсализиране.

2. ОБЩА ЦЕЛ

Този проект има за цел да укрепи националната и международната сигурност срещу заплахата от биологични оръжия посредством увеличаване на броя на присъединилите се към КБТО държави в световен мащаб, засилване на капацитета на държавите — страни по конвенцията, за ефективното ѝ прилагане и повишаване на осведомеността относно значението на конвенцията сред НПО, гражданското общество и научната и технологичната общност.

3. СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ

От настоящия проект се очакват следните резултати:

- а) стимулиране на всеобщото присъединяване към КБТО, като държавите, които не са страни по нея, се насърчават да се запознаят по-добре с ползите от присъединяването към конвенцията и от по-активното участие в заседания и други дейности на КБТО;

- б) изграждане на национален капацитет в развиващите се страни, за да се гарантира ефективното прилагане на КБТО в тях, като успоредно с това се създадат мрежи за активно сътрудничество с национални партньори, експерти и национални институции, които могат да предоставят висококачествена и подходяща помощ;
- в) осигуряване на възможности за развиване на капацитет за млади създатели на политики, учени и университетски преподаватели от т.нар. „Глобален юг“, работещи в областите, свързани с КБТО; насърчаване на развитието на мрежи от млади специалисти и използване на материали за обучение, разработени от Европейския съюз;
- г) оказване на подкрепа за междусесийната програма за периода 2024 – 2026 г.;
- д) осигуряване на инструменти за повишаване на осведомеността, образование и ангажираност.

4. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ И ДЕЙНОСТИ

ЕС предоставя подкрепа за следните дейности, които съответстват на мерките, предвидени в Стратегията на ЕС срещу разпространението на оръжия за масово унищожение:

Дейност 1 - Подкрепа за универсализирането на КБТО

4.1.1. Цел на дейността

Понастоящем 185 държави са страни по КБТО, а четири държави (Египет, Хаити, Сомалия, Сирийската арабска република) са я подписали. Осем държави не са подписали конвенцията, нито са се присъединили към нея (Чад, Коморски острови, Джибути, Еритрея, Израел, Кирибати, Федеративни щати Микронезия и Тувалу).

Универсализирането на КБТО има за цел увеличаване на броя на нейните членове, за да се гарантира, че възможно най-много държави са страни по нея. Постигането на пълно универсализиране на конвенцията отдавна се счита за приоритет от държавите – страни по нея. За да се установи и поддържа строга глобална норма срещу употребата на биологични оръжия за нанасяне на вреди или умъртвяване на хора, животни или растения, е важно възможно най-голям брой държави да се присъединят към конвенцията. Стратегическите и индивидуални усилия за универсализиране се оказаха решаващи за неотдашните и предстоящите присъединявания към конвенцията.

Тази дейност ще бъде продължение на дейностите и постиженията по проект № 1 от Решение (ОВППС) 2019/97 на Съвета за насърчаване на универсализирането на КБТО. Основната цел ще бъде да се увеличат полаганите понастоящем усилия, които стартираха по време на прилагането на предходните решения на Съвета.

4.1.2 Описание на дейността

Целта на тази дейност е да се засили въздействието на дейностите, извършвани съгласно предишни решения на Съвета на ЕС, и да се предвидят необходимите последващи действия за насърчаване на държавите да ратифицират КБТО или да се присъединят към нея. Тези интензивни последващи действия ще бъдат предложени на не повече от две държави, без значение дали са подписали КБТО или не, които демонстрират значителен напредък в процесите на ратификация или присъединяване. По време на целенасочени посещения в Женева и последващи срещи ще бъдат разгледани конкретни искания за съдействие, включително повишаване на осведомеността относно конвенцията на национално равнище и предлагане на първоначална правна и техническа помощ за нейното прилагане. В посещенията ще участват и външни заинтересовани страни.

4.1.3 Очаквани резултати от дейността

1. Националните органи и заинтересованите страни в държавите, които не са страни по КБТО, в това число парламентаристи, държавни служители и гражданското общество, да повишат своята осведоменост за ползите от присъединяването към КБТО;

2. Все по-голям брой държави, които не са страни по КБТО, да изразят ангажимент за присъединяване към конвенцията, да започнат да участват в дейности и заседания и да предприемат стъпки за присъединяване/ратификация.

Дейност 2 - Изграждане на капацитет в подкрепа на националното прилагане на КБТО

4.2.1. Цел на дейността

Съгласно член IV от КБТО държавите — страни по конвенцията, предприемат всички необходими мерки за нейното прилагане на национално равнище. В прилагането на национално равнище обаче се наблюдават разлики между отделните държави, които са страни по конвенцията. Тази дейност има за цел да предостави конкретна техническа и правна помощ на държавите — страни по конвенцията, които отправят искане за изграждане на капацитет.

4.2.2. Описание на дейността

Настоящият проект ще се съсредоточи върху постигането на напредък по инициативите, стартирани съгласно Решение (ОВППС) 2019/97 на Съвета в рамките на неговите програми за разширено подпомагане и национални програми за готовност. Обсъжданията и евентуалните препоръки на работната група за укрепване на КБТО, създадена по време на Деветата конференция за преглед, относно прилагането на национално равнище ще бъдат наблюдавани отблизо и включени в изпълнението на проекта по подходящ начин.

Следните видове дейности за изграждане на капацитет ще бъдат предоставени на държавите — страни по конвенцията, които искат такава помощ от КБТО—ЗПП, като за целта се използва модулен подход, т.е. въз основа на посочените нужди от помощ на съответните държави:

- повишаване на осведомеността на национално равнище относно КБТО / въвеждане в КБТО;
- законодателна помощ;
- обучение относно изготвянето и представянето на доклади за националните мерки за изграждане на доверие (МИД);
- повишаване на осведомеността за КБТО сред младите учени и студентите;

- изготвяне на национални инвентаризации на опасните патогени;
- предоставяне на помощ за изготвяне на исканията за помощ по член X за всички останали искания за помощ.

Горепосочените дейности за изграждане на капацитет ще се предоставят на държавите — страни по конвенцията, които искат такава помощ, непрекъснато през целия период на изпълнение на проекта и в рамките на определените бюджетни ограничения. За предпочитане е дейностите по оказване на помощ да се осъществяват присъствено, а онлайн формати ще се използват, когато се счита, че те са по-благоприятни (например за младежките прояви). Трите регионални центъра на Службата на ООН по въпросите на разоръжаването (СВР ООН) ще участват в организирането на проявите за изграждане на капацитет, когато е приложимо.

В случай че КБТО—ЗПП/СВР ООН прецени, че исканията за помощ от държавите надхвърлят горепосочените дейности за изграждане на капацитет, на държавите ще бъде оказано съдействие за изготвяне на искания за помощ по член X и ще се улесни установяването на контакти с други външни доставчици на помощ в сътрудничество с КБТО—ЗПП.

В рамките на тази дейност СВР ООН ще работи в партньорство с държавите от ЕС, експерти и национални институции, които могат да предоставят висококачествена и подходяща помощ. Що се отнася до изготвянето на национални списъци на опасните патогени, службата ще продължи сътрудничеството си с Нидерландския национален институт за обществено здраве и околна среда (RIVM), за да предоставя подкрепа в това начинание на поне една държава — страна по конвенцията, годишно. Средствата ще се използват и за осъвременяване и превод на софтуера, използван понастоящем за управлението на националните списъци на опасните патогени, за да бъде достъпен за повече държави — страни по конвенцията. Също така СВР ООН ще продължи да си сътрудничи с Междурегионалния научноизследователски институт на ООН по престъпленията и правосъдието (UNICRI), с центровете за високи постижения на ЕС за намаляване на риска от ХБРЯ материали, както и с неправителствени организации и мозъчни тръстове, според случая. Освен това проектът ще насърчава държавите — страни по конвенцията, да поощряват създаването на мрежи в своите региони или подрегиони, когато това е възможно. Поради това, в зависимост от конкретните искания за помощ на заинтересованите държави, могат да се предвидят и регионални формати за дейностите за изграждане на капацитет.

В рамките на тази дейност ще се извърши една партньорска проверка с цел допълнително разширяване на подкрепата за тази концепция. Партньорската проверка ще се основава на проверките, извършени във Франция през 2013 г., както и на проверките от страните от Бенелюкс през 2015 г., от Мароко през 2017 г. и от Киргизката република през 2022 г.

4.2.3. Очаквани резултати от дейността

1. Държавите — страни по КБТО, да укрепят своя национален капацитет за прилагане на КБТО чрез предоставяне на конкретна помощ в определени области, в които имат потребности, да засилят координацията и работата в мрежа със заинтересованите страни, участващи в процеса на КБТО, и да подобрят предоставянето на информация във връзка с конвенцията, например относно мерките за изграждане на доверие;
2. Държавите — страни по КБТО, да увеличат възможностите за сътрудничество и помощ, да повишат доверието и да укрепят мрежите си по КБТО чрез обмен и дискусии, провеждани в рамките на партньорските проверки;
3. Да се повиши капацитетът на избрани държави — страни по конвенцията, да предотвратяват и реагират на нападения с биологични оръжия.

Дейност 3 - Инициатива „Младежта в подкрепа на биологичната сигурност“

4.3.1 Цел на дейността

Тази дейност ще се основава на дейностите и постиженията по проект № 3 от Решение (ОВППС) 2019/97 на Съвета. Чрез инициативата „Младежта в подкрепа на биологичната сигурност“ беше създадено ново и иновативно пространство, в което ново поколение специалисти в областта на биологичната сигурност споделят вижданията си и се използват експертните знания на младите хора. Беше сформирана мрежа от над 100 талантиливи учени от Глобалния юг, създавайки по този начин общност от млади експерти, които участват активно в обсъжданията във връзка с КБТО. Дейността има за цел да продължи да осигурява възможности за развиване на капацитет за млади създатели на политики, учени и университетски преподаватели от Глобалния юг, които работят в областите, свързани с КБТО.

4.3.2. Описание на дейността

Ще се организират общо три годишни стипендиантски програми с по 20 участници, като всяка програма ще има подготвителен онлайн компонент и едноседмично посещение в Женева. Тези програми имат за цел да обединят младите хора от Глобалния юг, за да им се даде възможност да се запознаят с протичането на многостранните преговори в рамките на КБТО и да осъществят контакти с дипломати и експерти. Особен акцент ще бъде поставен върху насърчаването на участието на млади жени от Глобалния юг, поради което една от трите стипендиантски програми ще бъде отворена само за жени учени.

Дейността ще се основава на успешни инициативи като „Младежта в подкрепа на разоръжаването“ на СВР ООН, ще разшири обхвата им и ще осигури непрекъснатост на вече предприетите усилия.

4.3.3 Очаквани резултати от дейността

1. Повишаване на участието на млади хора от Глобалния юг, включително млади жени, в процеса на КБТО, по-специално в срещи и прояви, свързани с биологичната сигурност, и създаване на солидна мрежа от млади учени от Глобалния юг.

Дейност 4 - Подкрепа за междусесийната програма на КБТО

4.4.1. Цел на дейността

Програмата на КБТО за спонсориране помага на развиващите се държави да изпращат свои представители на официалните заседания на конвенцията в Женева. Сред тези заседания са конференцията за преглед, която се състои на всеки пет години, и срещи, които се провеждат в междусесийния период между конференциите за преглед.

Програмата за спонсориране беше създадена на Седмата конференция за преглед (2011 г.) и впоследствие подновена от Осмата конференция за преглед (2016 г.) и Деветата конференция за преглед (2022 г.). Тя се финансира от доброволни вноски от държавите — страни по конвенцията.

4.4.2. Описание на дейността

Тази дейност ще осигури подкрепа за програмата за спонсориране, която дава възможност на експерти от развиващите се страни да участват в междусесийните заседания на КБТО в Женева. Програмата за спонсориране ще се използва и за привличане на длъжностни лица от държави, които все още не са страни по конвенцията, на заседанията на КБТО в Женева, за да могат те да се запознаят с официалните заседания.

4.4.3. Очаквани резултати от дейността

1. Постигане на общо разбиране на регионално/подрегионално равнище за целите на междусесийната програма на КБТО за периода 2024 – 2026 г. и повишаване на подготовката на държавите — страни по КБТО, за участие в Десетата конференция за преглед през 2027 г.;
2. Експерти от развиващите се държави, които са страни по КБТО, да разберат по-добре междусесийната програма на КБТО и нейните конференции за преглед чрез спонсорираното им участие в тези сесии.

Дейност 5 - Осигуряване на инструменти за повишаване на осведомеността, образование и ангажираност

4.5.1 Цел на дейността

Целта на дейността ще бъде да се изработят конкретни и практически образователни инструменти, материали и подходи за повишаване на осведомеността, чрез които да се създадат благоприятни условия за осъществяване на описаните по-горе дейности, да се подкрепят тези дейности и да се повиши цялостната видимост на КБТО. Всички дейности ще се осъществяват в съответствие със и въз основа на стратегията на СВР ООН за образование в областта на разоръжаването.

4.5.2. Описание на дейността

По-конкретно се предлага да се изготви учебна програма на шестте официални езика на ООН за студентите по науки за живота, за да се повиши осведомеността относно създаването, развитието и трайното значение на КБТО за поддържането на мира и сигурността. Специално внимание ще бъде отделено на темите, които са от особен интерес за студентите, като например бъдещите загриженост научни изследвания с двойна употреба и новостите в областта на науката и технологиите, които са от значение за конвенцията.

По случай 50-ата годишнина от влизането в сила на КБТО през 2025 г. се предлага да се организира полудневна празнична проява в седалището на ООН в Женева. Също така се предлага да се финансира изготвянето на публикация за отбелязване на 50-ата годишнина, която ще бъде разпространена по време на честването.

За да се достигне до по-широка публика и да се подпомогнат усилията за универсализиране и засилено прилагане на конвенцията, се предлага също така уебсайтът на КБТО да бъде преведен на всички официални езици на ООН, тъй като понастоящем той е достъпен само на английски език.

4.5.3 Очаквани резултати от дейността

1. Ефективно изпълнение на горепосочените дейности и увеличаване на въздействието от тях посредством подкрепата за инструменти, които благоприятстват осъществяването им.

5. ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ С ПЕРСОНАЛА

За осъществяването на този проект ще е необходимо постоянното присъствие на персонал в Женева, което да гарантира рационализираното изпълнение на дейностите, които са в ход вследствие на предишното решение на Съвета. Понастоящем персоналят със седалище в Женева, чиито задачи са свързани с изпълнението на настоящото решение, се състои от служители на равнище P3 и G6, а до октомври 2023 г. държава — членка на ЕС, осигурява средствата за един служител на равнище P2.

С оглед на обхвата на предложените дейности, както са описани по-горе, и за да се осигурят висококачествено изпълнение, устойчивост на усилията и евентуални взаимовръзки с дейността на работната група, се предлага да се добави една позиция P2 и да се запазят финансираните позиции P3 и G6. Позицията P2 ще отговаря конкретно за изпълнението на дейност 3 (инициатива „Младежта в подкрепа на биологичната сигурност“) и ще подкрепя изпълнението на дейности 1, 2 и 5.

6. ДОКЛАДВАНЕ

СВР ООН/КБТО—ЗПП ще представя на върховния представител на ЕС по въпросите на външните работи и политиката на сигурност годишни доклади относно напредъка по изпълнението на проектите.

7. ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ

Общата планирана продължителност на проектите е 36 месеца.

8. ВИДИМОСТ НА ЕС

СВР ООН/КБТО—ЗПП ще взема всички необходими мерки за огласяването на факта, че проведените дейности са финансирани от ЕС. Тези мерки се осъществяват в съответствие с Наръчника за комуникацията и публичността при външните дейности на Европейския съюз, изготвен и публикуван от Европейската комисия. По този начин СВР ООН/КБТО—ЗПП ще осигури публичност на приноса на ЕС с използване на подходяща запазена марка и методи за популяризиране, изтъкване на ролята на ЕС, осигуряване на прозрачност на неговите дейности и повишаване на осведомеността за основанията за настоящото решение, както и на осведомеността за подкрепата на настоящото решение от страна на ЕС, и за резултатите от тази подкрепа. Знамето на ЕС ще фигурира на видно място в изготвените материали в рамките на проектите в съответствие с насоките на ЕС за точното използване и възпроизвеждане на знамето.

9. БЕНЕФИЦИЕРИ

Бенефициерите по проект № 1 ще бъдат държави, които не са страни по КБТО (както държави, подписали КБТО, така и държави, които не са я подписали), за дейностите по универсализиране, в т.ч. частният сектор, академичните среди и неправителствените организации по целесъобразност.

Бенефициерите по проект № 2 във връзка с дейностите за изграждане на капацитет са държавите — страни по КБТО, с особен акцент върху държавите, които наскоро са се присъединили към конвенцията.

Бенефициерите по проект № 3 ще бъдат млади създатели на политики, учени и университетски преподаватели от държавите — страни по КБТО, в т.нар. „Глобален юг“, които са ангажирани в научни и академични области, свързани с КБТО.

Бенефициерите по проект № 4 ще бъдат служители от държавите — страни по конвенцията, особено онези, които работят по въпроси, свързани с КБТО, например определените за национални точки за контакт и други национални експерти, определени от държавите — страни по конвенцията.

Бенефициерите по проект № 5 ще бъдат лицата, които изготвят съответните материали, както и тези, които си служат с тях, например учащи и преподаватели, служители от промишлените сектори и неправителствени организации.
